

مجموعه زبان و ادبیات روسی

برگزیزان

اشعار سال‌های ۱۹۰۲ - ۱۹۰۰

ایوان آلکسی‌ویچ بونین

ترجمه:

دکتر ضحیه یحیی‌پور

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

دبیر علمی مجموعه

دکتر جان‌اله کریمی‌مطهر

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

مرشنا: بونین، ایوان آلکسی یویچ، ۱۸۷۰ - ۱۹۵۳ م.

Bunin, Ivan Alekseevic.

عنوان و نام پدید: برگریزان: ایوان بونین اشعار سال‌های ۱۹۰۲ - ۱۹۰۰ / ایوان بونین؛ ترجمه

مرضیه یحیی‌پور؛ زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علامه طباطبائی؛ ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری:

فروست: انتشارات اسحاق علامه طباطبائی؛ ۴۷۷.

شابک: ۸-۳۱۹-۳۱۷-۳۴-۱۵۰۰۰ تومان

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: فارسی - روسی.

یادداشت: کتاب ترجمه قسمتی از کتابی جاافتاده تحت عنوان «Иван Бунин» می‌باشد.

عنوان دیگر: ایوان بونین اشعار سال‌های ۱۹۰۰ - ۱۹۰۲

موضوع: شعر روسی - قرن ۲۰ م. - ترجمه شده به فارسی

موضوع: Russian Poetry - 20th century - Translations into Persian

موضوع: شعر فارسی - قرن ۱۴ ش. - ترجمه شده از روسی

موضوع: Persian Poetry - 20th century - Translations from Russian

شناسه افزوده: یحیی‌پور، مرضیه، ۱۳۳۶ - ، مترجم

شناسه افزوده: دانشگاه علامه طباطبائی، معاونت پژوهشی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۴ب۷/ب ۳۳۹۶ PG

رده بندی دیویتی: ۸۹۱/۷۱۴۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۳۳۱۳۸

برگزیزان

اشعار سال‌های ۱۹۰۲ - ۱۹۰۰

ایوان آلکسی یویچ بونین

ترجمه:

دکتر مرضیه یحیی پور

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

ر. ح. ص. ۱۸۰۰ بونین شناسان سن پترزبورگ

دبیر علمی مجموعه:

دکتر جا. ه. کریمی مطهر

زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه

شابک: ۸-۳۱۹-۳۱۷-۲۰۰-۷۸

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی

ویراستار: نازیلا فرمانی انوشه

صفحه آرا: فریده دیوباد

مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ تهران، بزرگراه شهید همت،

دهکده المپیک، میدان ورزش

تلفن مرکز انتشارات: ۴۴۷۳۷۶۵۵ صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۳۴۸۷

چاپ اول ۱۳۹۷ شمارگان: ۲۰۰ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

پیشگفتار مجموعه

آموزش و فراگیری زبان‌های خارجی، حاصل نیاز بشر به روابط اقتصادی، سیاسی و فرهنگی با کشورهای دیگر جهان است. روابط روبه‌گسترش با دیگر کشورهای دنیا، نیاز به فراگیری زبان‌های خارجی را برجسته‌تر کرد.

آموزش زبان و ادبیات روسی در ایران از قدمت نسبتاً زیادی برخوردار است. پیشینه آموزش دانشگاهی آن تقریباً با تأسیس دانشگاه در ایران براری می‌کند. زبان و ادبیات روسی از مکاتب نظری و ادبی بسیار غنی و پرمایه برخوردار است که تأثیر بسیار زیادی بر دانش زبان، زبان‌شناسی و ادبیات جهان داشته‌اند. ادبیات روسیه دارای بهره‌های شاخص و ماندگاری نه تنها در روسیه، بلکه در ادبیات جهان است که اهمیت زیادی در شکل‌گیری ادبیات نوین دنیا داشته‌اند.

پس از انقلاب اسلامی ایران، با توجه به گسترش و رشد روابط و تعاملات ایران و روسیه در زمینه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و فناوری، امروزه ما شاهد افزایش روزافزون تعداد دانشجویان متقاضی آموزش زبان و ادبیات روسی در دانشگاه‌های ایران هستیم. در گذشته، آموزش زبان روسی در ایران با سه دانشجو شروع شده بود، اما در طول چند دهه

اخیر به تدریج تعداد متقاضیان آموزش زبان و ادبیات افزایش پیدا کرده است و هم‌اکنون سالانه نزدیک به سیصد دانشجو در مقاطع مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری وارد دانشگاه‌های ایران می‌شوند. گروه آموزش زبان و ادبیات روسی در ده دانشگاه ایران دایر است، در حالی که تا قبل از انقلاب اسلامی ایران، فقط در دانشگاه تهران گروه زبان و ادبیات روسی دایر بود؛ با وجود این، در کنار رشد کمی آموزش زبان و ادبیات روسی در دانشگاه‌های ایران، کتاب‌های آموزشی و درسی مناسب برای دانشجویان ایرانی در سطح مقبول تدوین نشده است. وجود نداشتن کتاب‌های آموزشی متناسب با فضای فرهنگی و دانشگاهی ایران، یکی از مهم‌ترین چالش‌ها و مشکلات آموزش زبان و ادبیات روسی در دانشگاه‌های ایران است. سال‌هاست که دانشجویان ایرانی منابع معتبر و در دسترس آسان برای آموزش این زبان در اختیار ندارند و برای مطالعه و تحقیق با مشکلات زیادی روبه‌رو هستند. کمیته تخصصی زبان روسی شورای انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی سعی دارد با همکاری استادان دانشگاه‌های ایران روسیه، با تدوین مجموعه کتاب‌های آموزش زبان و ادبیات روسی، گامی در جهت رفع این مشکل بردارد. امید است مجموعه حاضر درخور توجه و التفات استادان و دانشجویان زبان و ادبیات روسی قرار گیرد.

جان‌اله کریمی مطهر

فهرست

۱	پیش‌گفتار
۵	اشعار سال‌های ۱۹۰۲-۱۹۱۰
۱۳۱	فهرست اشعار به‌ترتیب الفبایی برسی
۱۳۵	فهرست اشعار به‌ترتیب الفبایی فارسی
۱۳۹	کتاب‌ها، مقالات چاپ‌شده در نشریات علمی داخلی و خارجی و سخنرانی‌ها
	در همایش‌های ملی و بین‌المللی مترجمان در دوره زندگی و آثار ایوان بونین
۱۴۱	تصاویر
۱۴۷	ضمائم
۱۵۵	منابع

پیش گفتار

پس از انتشار کتاب بی «ایوان بونین و مشرق‌زمین» و «عندلیبان» بر آن شدیم تا دفتر دیگری از اشعار «ایوان بونین» (۱۹۵۳-۱۸۷۰)، این خنیاگر خوش‌ذوق و پرآوازه ادبیات سده سیزدهم روسی را به روی خوانندگان وطن بگشاییم.

کتاب نخست درباره ایوان بونین با عنوان «ایوان بونین و مشرق‌زمین» (۱۳۸۶ - چاپ اول و ۱۳۹۴ - چاپ دوم با تجدیدنظر و اضافات) است که مشتمل بر ۴۹ شعر، دو داستان با ترجمه و تحلیل و همچنین بسیاری از داستان‌های پرندگان آسمانی و مادر تعمیدی می‌باشد، که در آن زندگی و اندیشه‌های شاعر نقد و بررسی شده است و موضوع بیشتر اشعار و داستان‌ها درباره فرهنگ ایرانی - شرقی و مضامین اسلامی است. کتاب دوم «عندلیبان» (۱۳۹۵) نام دارد. این کتاب شامل ترجمه هفتاد و دو شعر از بونین است که طی سال‌های ۱۸۸۶ تا ۱۸۹۹ توسط شاعر سروده شدند و مربوط به دهه بیانی است که عناصر طبیعت برای بیان حالات روحی، فکر این شاعر جوان را سخت به خود مشغول کرده بود. کتاب حاضر نیز پنجاه شعر از اشعار بونین را که طی سال‌های ۱۹۰۰ و ۱۹۰۱ آهسته آهسته شدند در خود جای داده است. در اشعار این مجموعه نیز عناصر طبیعت بالاترین بسامد را دارند. اما، آیا واقعاً ایوان بونین در این اشعار طبیعتی را که گاه خموش، گاه سخن‌گو و گاه هیاهوگر است، توصیف می‌کند؟

برای بونینی که خود را بیشتر شاعر می‌داند تا نویسنده، («من شاعرم، - بیشتر شاعرم تا نویسنده»)، طبیعت ابزاری برای توصیف احساسات و حالات روحی فرمان شعر او است. برای نمونه، موضوع اصلی شعر «پروردگارا، از تو برای همه چیز سپاسگزارم» نایب و سپاس عصرگاهی قهرمان در پیشگاه پروردگار پس از فراغت از دغدغه‌های روزانه است که شاعر در آن ماهرانه

موتیو تنهایی و حالات روحی قهرمان را با عناصر طبیعت توصیف می‌کند. شاعر در این شعر به کمک عناصر زیبای طبیعت «شفق عصرگاهی»، «گستره دشت‌ها»، «ملایمت افق کبود»، «ستاره عصر» که نشان از آرامش شبانه است با تکیه گاه و شنونده همیشگی اش؛ یعنی پروردگار، به سخن می‌نشیند و عناصر طبیعی را در مقابل «تشویش و دلتنگی» روزانه؛ تنهایی دائمی؛ «سرنوشت اندوهگین»؛ «غریب بودن در نزد همه»... قرار می‌دهد:

پروردگارا، از تو برای همه چیز سپاسگزارم
تو پس از روزی تشویش و دلتنگی
به من شفق عصرگاهی را می‌بخشی
گستره دشت‌ها، ملایمت افق کبود را.

کنون نیز تنهاییم - وایند همیشه
اما غروب شعله‌های بود را گسترده
و ستاره عصر در آن غفلت می‌کند
سرایا لرزان به سان سنگ‌طبعی که تنها
من با سرنوشت اندوهگین خویش خسته بچشم
دلخوشی شیرین در خاطرم خانه کرده
من تنهاییم در تماشاگاه خاموش،
من بیگانه‌ام برای همه، و سخن می‌گویم - تنها با تو!

ماریا میخائیلووا، بونین شناس معاصر روسی می‌گوید: «سم‌اکرن نیز عده‌ای، همان‌طور که *ورا مورومتسووا* - بونینا (همسر ایوان بونین) فکر می‌کرد، معتقدند که بونین شاعر، قوی‌تر از بونین نویسنده است. بونین خیلی آزرده‌خاطر می‌شد، وقتی که به وی می‌گفتند تو در اشعارت طبیعت را توصیف می‌کنی، در توضیح می‌گفت: "خیر، من طبیعت را توصیف نمی‌کنم، بلکه همیشه بخشی از روح و وجودم و یا بطور کلی روح و وجودم را توصیف می‌کنم."»

بونین شاعر، نویسنده یادها و خاطره‌هاست. او با بوییدن مکرر سبب آنتونفکا توانست خاطرات گذشته را در داستان «سبب‌های آنتونفکا» (۱۹۰۰) قلم‌زنی کند... او نویسنده سفرنامه‌های ادبی نیز هست، مانند مجموعه داستان‌های «سایه پرنده/سایه‌ها» که حاصل سفر او به شرق است.

همان‌طور که در پیش‌گفتار کتاب «عندلیبان» آمده است، بونین در این جهان به دنبال درک
ابدیت روح و یگانگی آن با دنیای زیبای زمینی بود:

Ищу я в этом міре сочетанья

Прекрасного и вѣчного... (Иван Бунин)

می‌جویم من در این دنیا یگانگی

جمال و ابدیت را... (ایوان بونین)

مرضیه یحیی‌پور

۱۳۹۵

www.ketab.ir